

МОРФОЛОГІЯ І ФЕНОЛОГІЯ ЦВІТІННЯ *COELOGYNE SPECIOSA* LINDL. (ORCHIDACEAE JUSS.) В УМОВАХ ОРАНЖЕРЕЙНОЇ КУЛЬТУРИ

ОЛЕКСАНДР Г. ГИРЕНКО

Анотація. Досліджено фенологію цвітіння рослин виду *Coelogyne speciosa* в умовах оранжерейної культури.

Ключові слова: *Coelogyne speciosa*, Orchidaceae, квітка, фенологія цвітіння

Національний ботанічний сад ім. М.М.Гришка НАН України, вул. Тімірязєвська, 1, 01014, Київ, Україна; o.gyrenko@gmail.com

Coelogyne speciosa Lindl. (секція *Speciosae*) – вид епіфітних рослин, які поширені в Малайзії та Індонезії (HODGSON *et al.* 1991). Рослини трапляються як в лісах, так і на відкритій місцевості на висоті 750-1800 м н.р.м.

Метою даного дослідження було дослідити морфологічні особливості і фенології цвітіння виду *C. speciosa* в умовах культури в оранжереях Національного ботанічного саду ім. М.М. Гришка. Було встановлено, що у рослин даного виду, інтродукованих у Національному ботанічному саду ім. М.М. Гришка туберидії овальні або яйцеподібні, ребристі, до 6,0 см заввишки і до 3,0 см завширшки, однолисті. Листки великі, еліптичні, складчасті, на верхівці загострені, до 32,0 см завдовжки і до 7,2 см завширшки, при основі звужуються в черешок.

Суцвіття – звисаюча малокуткова (1-2 квітки) китиця, завдовжки до 9 см, з брактєями до 3 см завдовжки і до 1,4 см завширшки, що утворюється на туберидії до завершення його формування (синантний тип суцвіття), який вже має розвинені молоді листки. Було встановлено, що пагін з квітконосом несе до 5 лускоподібних листків, які вкривають молодий туберидій, і один – верхівковий – з листовою пластинкою.

Квітки в діаметрі до 11 см, запашні, з мускусним запахом, розкриваються не одночасно. Квітоніжка ребриста, до основи квітки розширена, до 2,2 см завдовжки. Чашолистки і пелюстки зеленяво-жовті, тонкі, напівпрозорі. Губа трилопатева, біла з коричневими жилками і двома довгими та одним коротким темно-коричневими опушеними гребенями. Бічні лопаті зубчасті, тупі, середня лопать у вигляді кігтя з ворсистими краями. Колонка відкрита, дугоподібна, біла, на кінці жовтувата, з жовтими полініями.

Середній діаметр квітки становить 9,7 см; довжина квітконіжки – 2 см; дорсальний чашолистик завдовжки 5,4 см і завширшки 1,6 см; бічні чашолистки відповідно – 5,2 см завдовжки і 1,3 см завширшки. Пелюстки вужчі за чашолистки, відігнуті назад, у пелюсток середня довжина становить 4,8 см, ширина – 0,2 см. Колонка в середньому завдовжки 3,4 см і завширшки 0,9 см, а губа, відповідно, 4,6 см завдовжки і 2,2 см завширшки.

Друга квітка в суцвітті починає розвиватись лише після відцвітання першої квітки. В умовах захищеного ґрунту *C. speciosa* починає цвісти з кінця грудня до середини лютого. Цвітіння триває 1-2 тижні, причому від розкриття квітки до її відцвітання проходить 7-9 днів, а від відцвітання до опадання квітки – 6-8 днів. Таким чином, повний період від стадії розкриття і до стадії відпадання квітки становить 15 днів.

Оскільки рослини різних видів роду *Coelogyne* є, переважно, облігатно самонесумісними, отримані нами результати мають важливе значення для опрацювання методики штучного запилення *C. speciosa* з метою отримання життєздатного насіння.

Використані джерела

HODGSON M., PAINE R., ANDERSON N. 1991. Orchids of the world. Charles Letts, London.

MORPHOLOGY AND BLUMING PHENOLOGY OF *COELOGYNE SPECIOSA* LINDL.
(ORHIDACEAE JUSS.) IN THE GREENHOUSE CULTURE

ALEXANDER G. GYRENKO

Abstract. Flowering phenology of *Coelogyne speciosa* in the conditions of greenhouse culture was reviewed.

Key words: *Coelogyne speciosa*, Orchidaceae, flower, flowering phenology

M.M.Gryshko National Botanical Garden NAS of Ukraine, Timiryazevskaya Str., 1, 01014, Kyiv, Ukraine; o.gyrenko@gmail.com